

Proloog

Het Veilige Land, in het noorden van het Verenigd Grootkoninkrijk Gauragon, bij de uitlopers van het Grijsge Gebergte, 1023 N.B. (7514e zonnecyclus naar de oude tijdrekening), lente

Onophoudelijk wierpen de watermassa's van de Smaragdwatervalen zich over uitstekende rotspunten dertig schreden in de diepte voordat ze dreunend in het brede bekken sloegen. Nevelsluiers dansten rond de neerstortende groene vloed van de rivier Towan. De kleine druppeltjes werden door de wind naar alle kanten geblazen, verdeelden zich wijd en zijd over de beboste omgeving en daalden neer op de bladeren en bast van de bomen. Het heldere zonlicht schiep een schitterende regenboog die schijnbaar voor eeuwig schilderachtig boven het water bleef oplichten.

Een paar heldere druppeltjes belandden in het ingevlochten donkere baardhaar van een dwerg in lichte wapenrusting die aan de oever op veilige afstand van het brede grindbed van de Towan stond; ze verzamelden zich tot glanzende parels, als aanvullende versiering op zijn gouden baardspelden.

Het stoorde Barbandor Staalgoud uit de clan van de Koningswaterdrinkers niet dat de druppels zijn door de elementen verweerde gezicht natmaakten en op hun weg naar beneden de diep ingekerfde rimpels en littekens van de huid volgden. Zijn sterke handen lagen losjes op de kunstig gegraveerde stalen kop van zijn zware strijdbijl, waarvan de steel op de ondergrond van zacht gesteente rustte.

Hij liet zijn bruine ogen opmerkzaam over de schuimende, groenachtige golven gaan die op meer dan tien schreden voor hem kolkend wegstreamden. Het rook naar frisse, geurige bloesems en natte steen. Het was duidelijk te merken dat de omliggende weiden

en bossen, tegen de zuidelijke uitlopers van het Grijze Gebergte, begonnen op te bloeien.

Barbandor had zich vrijwillig voor deze taak gemeld, zoals hij altijd deed zodra de tijd weer gekomen was.

En dat gebeurde heel vaak.

Elke keer na wolkbreuken in het verre Grijze Gebergte, of na het smelten van de sneeuw of aanhoudende zware regenval op de toppen en hellingen van het oude, opgegeven vaderland zwol de Towan en droeg ze een bijzondere, buitengewone lading mee in haar golven, die ze ergens aan land bracht. Vooral in de buurt van de Smaragdwatervallen.

Met een diepe zucht keek de dwerg weemoedig op naar het noorden. Daar waar het Grijze Gebergte zich bevond. Of althans wat er na de vele aardbevingen en schokken in honderden cycli van was overgebleven. Waar ooit majestueuze, vermaarde toppen en oeroude veelvormige hellingen oprezen, waarin vormen en figuren, beesten en schoonheden te herkennen waren geweest, waren nu alleen nog afgebroken kliffen, stompe verhogingen en slordig neergesmeten hoge bergketens over. Dag in, dag uit stegen er ergens dampwolken en rooksluizen uit ver verwijderde jonge vulkanen op. De bevingen hadden het eerbiedwaardige Grijze Gebergte vernietigd en tegelijkertijd op de fundamenten ervan een nieuw massief geschapen, dat nog lang niet tot rust was gekomen.

De aanblik deed Barbandor pijn, hoewel hij nooit een voet in de bergen van het oude vaderland had gezet. Zoals niemand sinds een aantal generaties van de Vijfden.

De zuilenhallen behoorden evenzeer tot het verleden als de gevulde schatkamers, de rijke mijnen, het gehamer in de smidsen, de lawaaiige werkplaatsen en de schitterende ambachtskunst uit handen van talrijke begenadigde dwergen, mannen en vrouwen. Dat alles bestond alleen nog in vertellingen, geschriften, beelden en tekeningen. En in talloze treurige klaagliederen.

Niemand wist hoe het inwendige van het oude vaderland eraan toe was.

‘Vraccas, wat hebben we gedaan dat je ons zo zwaar hebt gestraft?’ mompelde Barbandor.

De levenden konden het antwoord niet geven.

De kinderen van de Smid waren iets meer dan duizend cycli eerder halsoverkop gevlucht, toen de aardbevingen begonnen en de vulkanen uitbarstten; gevlucht voordat het Griuze Gebergte het graf van de stam van de Vijfden kon worden. En op de vlucht waren ze de grootkoning van alle stammen en zijn legendarische strijdbijl Vuurkling kwijtgeraakt. Een verlies dat de dwergen even zwaar trof als het Veilige Land.

De Tweeden in het Blauwe Gebergte in het zuiden verging het net zo. Alleen de Eersten in het westen en de Derden in het oosten waren er redelijk goed van afgekomen. Ze hielden het nog vol in de behuizingen in het rode en zwarte gesteente, ook al zagen zelfs hun rijken er niet meer uit zoals vroeger.

De Vierden waren het allerzwaarst getroffen. Hun rijk werd door meer dan aardbevingen en vulkaanuitbraken geteisterd, en de gevolgen daarvan waren in het hele Veilige Land te voelen. Al sinds honderden cycli.

De dwergen van de Tweeden, Vierden en Vijfden woonden nu in versterkte, weerbare nederzettingen nabij de gebergten. Wanneer ze zouden terugkeren om op te bouwen wat er vernietigd bij lag, bleef onzeker.

Zoals zoveel onzeker is. Barbandor sloot de oogleden om ze door de sproeinevel te laten bevochtigen. De waterdruppeltjes koelden het brandende gevoel dat tranen aankondigde. Zijn ziel was nauwelijks tot rust te brengen. Er was maar weinig wat tegen de innerlijke, intense pijn van een verloren vaderland hielp.

‘Wat sta je daar te lummelen?’ De krakende stem van Giselgar Hardehouw trof hem in zijn rug. ‘Ben je ingeslapen? Of ben je bang voor de Elria’s vloek?’ Er klonk gerammel en zwaar geratel. ‘Maak je liever nuttig.’ Het piepen van een handrem. ‘Vandaag gaat er iets bijzonders gebeuren. Dat voel ik in mijn oude botten!’

De afleiding kwam als geroepen voor Barbandor. Snel veegde hij de druppels en tranen van zijn gezicht. ‘Oude botten?’ Hij deed zijn ogen open en keerde zich om naar zijn vriend, die op een kar zat, getrokken door een ruige, zwart-wit gevlekte pony. ‘Je bent nauwelijks tien cycli ouder dan ik.’ De laadbak lag vol stangen, grijphaken en een paar schepnetten.

‘Maar het waren tien cycli met heel veel ontberingen, die ik als voorsprong heb. Dat telt dubbel. Nee, driedubbel, bij Vracas!’

Giselgar sprong van de bok en bond het leidsel aan een fluweelboom, waarvan de bladeren een bont dak vormden. Net als Barbandor droeg hij een lichte leren wapenrusting, wat voor dwergen ongewoon was, maar voor wie dicht bij het water werkte was een maliënkolder of een zwaar pantser geen goede keus, behalve wanneer je hoe dan ook wilde verdrinken. ‘Daarom moet je ook harder werken dan ik.’ Giselgar haalde de uitschuifbare verrekijker uit de houder aan zijn riem, trok hem uit tot volle lengte en wierp een keurende blik op de golven, het grindbed en de oever aan weerszijden. ‘Al iets gevonden, terwijl je stond te lummelen?’

‘Ik wilde net...’

‘Aha, een smoesje. Waarom ben je vanuit Platinaglans vooruitgegaan, als je...’ Giselgar stopte zijn zwenkende beweging en draaide snel aan het voorste deel van de kijker. ‘Vervloekt! De bliksem moet die gierige langens treffen! Waarom heb je ze niet weggejaagd?’

Barbandor draaide in de richting waarin de verrekijker wees. Er sprongen mensen over de grotere rotsblokken en uit het water opstekende brokstukken die het mogelijk maakten om de Towan met droge voeten over te steken. Ze waren uitgerust met stokken met haken, zakjes en netten; anderen hadden fuiken bij zich.

‘Die waren er net nog niet,’ verdedigde Barbandor zich. Zijn bebaarde gezicht vertrok.

‘Je hebt die langens niet gezien omdat je naar het Grijsze Gebergte stond te staren alsof het daardoor naar je toe zou komen,’ gaf Giselgar terug, terwijl hij de kijker opborg. ‘Snel, pak de spullen die nodig hebt en dan naar het grindbed. Die vervloekte giervingers mogen ons niet voor zijn om te vinden wat van onze stam is.’ Hij greep in de laadbak en pakte mee wat hij grijpen kon. De losse stangen kletterden metalig tegen elkaar. ‘Schiet op! Als ze ook maar één broche vinden voordat wij die in handen krijgen, span ik de pony uit, zet die bij mij op de kar en mag jij kar en al naar de nederzetting zeulen.’ Daarop zette de dwerg het op een rennen en gleeed behendig van de oever af.

Sinds de vlucht uit hun oude vaderland probeerden de Vijfden te redden wat er met de smaragdkleurige vloed uit de onderaardse gangen naar het Veilige Land meespoelde, om het te bewaren en

klaar te hebben liggen voor de cyclus waarin ze naar het gebergte zouden kunnen terugkeren.

Barbandor keek naar het glinsterende grindbed waar zijn vriend overheen rende. Zoals elke dwerg kende hij de vloek van Elria. De godin van het water zou het element bevolen hebben om de kinderen van de Smid allemaal zonder uitzondering te verdrinken, als het moest in een plasje dat nauwelijks tot de enkels kwam.

Een machtige, alles meesleurende rivier had het wat dat betreft makkelijker.

Het leek Giselgar niets uit te maken dat hij de Towan tot op twee schreden moest naderen terwijl hij de stangen aan elkaar zette om met het vissen in de smaragdkleurige stroom te beginnen.

Goed dan, vooruit! Barbandor haalde een keer diep adem, schoof zijn strijdbijl in de houder op zijn rug en pakte de stokken, stangen en schepnetten om zijn vriend te volgen. *Ik doe het tenslotte niet voor het eerst.*

Het gevoel dat in hem opkwam toen de ruisende golven en borrelende kolken het geraas van de watervallen begonnen te overstemmen, wilde hij geen ‘angst’ noemen. ‘Onbehaaglijkheid’ klonk aanzienlijk beter.

De mensen hadden de beide dwergen opgemerkt. Ze riepen onverstanebare woorden in hun richting en maakten minachtende gebaren om ze te verjagen. Ze wilden geen concurrentie bij hun zoektocht naar kleine en grote rijkdommen.

‘Die schoenenpissers! Altijd weer dezelfde onzin,’ zei Giselgar luid om boven het geruis van de rivier uit te komen. Hij lachte. ‘Hé! Jullie daar! Waag het niet om stiekem onze schatten mee te nemen,’ brulde hij naar de schatzoekers. ‘Alles wat jullie vinden, laten jullie mij zien, begrepen? Het is van mijn volk!’ Snel zette hij een bril op met speciaal geslepen edelsteenglas waarmee hij beter door het schuim en de golven tot op de bodem van de rivier kon kijken. Met het schepnet begon hij handig in het water te porren. ‘Elria, neem een van hen mee. Niet ons.’

‘Ik kan het de mensen niet kwalijk nemen. Het betekent eten. En een beetje welvaart.’ Barbandor was tot op vier schreden ganderd en zette de magneetsteen in de houder van een lange stang, met aan het uiteinde een haak. Daarna ramde hij de smeedijzeren

standaard in de grond. Voor een beetje gemoedsrust stak hij wat gearomatiseerde pruimtabak uit zijn buidel in zijn rechterwangzak. De smaak van de vezels met zimmets en munt verspreidde zich direct door zijn mond.

‘Het blijft diefstal van onze stam,’ hield Giselgar vol, terwijl hij het schepnet terugtrok. Er lag een versierde zilveren schijf in te glanzen, zo groot als een handpalm en met een robijn in het midden. De dwerg pakte het kleinood uit het net en deed het tevreden in zijn leren tas. ‘Je wilt ze toch zeker niet verdedigen?’

‘Nee. Ik kan het alleen begrijpen.’ Barbandor schoof de magneetsteen in de rivier en haalde hem aan de lange stang op goed geluk heen en weer. ‘Met zo’n vondst als jij net deed komt een heel gezin de winter door.’

‘Maar het is inmiddels al voorjaar. Laat die langen maar graan en groenten zaaien en hun akkers ploegen als ze in de winter wat te vreten willen hebben.’ Giselgar had opnieuw buit naar boven gehaald: een massieve gouden ring die tussen zijn vingers in het zonlicht fonkelde. Hij borg de ring op en keek Barbandor onder tusschen onderzoekend aan. ‘Als je eraan twijfelt wat wij hier doen, en de langen onze schatten gunt, waarom meld je je dan al tien cycli lang steeds vrijwillig voor dit werk?’

‘Omdat ik...’ Hij keek weer op naar het Grijze Gebergte, dat zich achter de regenboog en een wand van sproeiveld verborg. ‘Omdat ik hoop een bericht te vinden. Niet alleen antieke kostbaarheden van de doden.’

‘Berichten van Vijfden die het overléefd hebben?’ Giselgar lachte schamper. ‘Nooit van zijn leven. De Stenen Poortweg is dichtgegooid, net als de Hoge Poorten en alles wat wij kenden. Daar leeft niemand meer. Al duizend cycli niet.’ Hij wees naar de rivier. ‘Dáárin drijft hun nalatenschap aan ons voorbij. Red hun aandenkens, Barbandor. Voordat die aasgieren stroomafwaarts van ons het doen; die ellendige plundersaars en lijkenpikkers, die het voor een magere koe of tien zakken beschimmeld graan weggeven.’ De oudere dwerg keek hem haast smekend aan. ‘Voor ons is de kleinste munt uit de oude cycli onbetaalbaar. Het erfdeel van de voorvaderen, hun cultuur, hun kunnen en hun weten. Dat moet terug naar zijn oude vertrouwde plek. Alles!’

Barbandor knikte en verschoof de lange stang met de magneet-

steen. Maar het geloof in een teken, in een signaal van hoop liet hij zich niet ontnemen.

‘Blijf op je post, knul. Ik zoek verder stroomafwaarts.’ Giselgar legde zijn uitrusting over zijn schouder en liep over de grijswitte steentjes in de richting van de mensen, die vanaf de stapstenen zochten, netten uitwierpen en fuiken verlegden. ‘En ik zal die lan-gen uitleggen hoe ze zich dienen te gedragen.’

Barbandor maakte zijn zware stang handig nog langer met een verlengstuk en hield de magneetsteen verder in de ruisende stroom. ‘Is goed.’ Hij liet het aan zijn vriend over om de scheldpartijen en hoon te incasseren.

In tijden van rampspoed zocht iedereen eenvoudige verklarin-gen. Vooral de mensen gaven zijn volk en Vracas de schuld van de onophoudelijke aardbevingen en nieuw ontstane vulkanen, de gebergten die in de rijken van het binnenland opkwamen, en alle moeilijkheden die daardoor hun intrede hadden gedaan in het Veilige Land. En die opvatting lieten ze graag los op elke dwerg die hun pad kruiste.

Barbandor keek naar de groep schatzoekers.

Een tiental mannen, in eenvoudige linnen en wollen kleding. Sommigen hadden opgeblazen leren zakken en stukken kurk omgebonden, om niet direct in de razende rivier onder te gaan als ze erin zouden vallen. De zoektocht naar de schatten van de Vijfden was gevaarlijk.

Daarom voelde hij zich heel goed op de oever, op grote afstand van de snel voorbijtrekkende golven, waarop tot zijn verwondering net een eenvoudige houten kist met versieringen in dwergens-tijl voorbijdreef. De kist had geen beslag en dreef op de golven, zodat die leeg moest zijn. Hij liet het ding voorbijgaan. *Laat die stroomafwaarts maar een mens gelukkig maken.*

Giselgar liep ondertussen onverschrokken door naar de oever stroomafwaarts.

Onmiddellijk ontstond er een woordenwisseling tussen de boze dwerg en de spottende verzamelaars, die uit het nabijgelegen dorp Kleinwaterstroom kwamen. De nederzetting van een goede vijftig hutten en huizen had een slechte naam bij de Vijfden omdat er alleen meedogenloze dieven en plundersaars zouden wonen. De minder moedige schat- en gelukzoekers uit de verschillende regio-

nen van het Veilige Land waagden zich over het algemeen niet in de buurt van dwergennederzettingen en bleven verder stroomafwaarts. Zij gebruikten liever de vrijwillige slaven uit de kaste van de doulia die ze in het gevaarlijke water lieten zoeken.

Barbandor kon niet elk woord verstaan, en dat wilde hij ook niet. Het was nutteloos om de eindeloze tirades, beschimpingen en spotgedichten over zijn volk aan te horen. *Waarom, Vraccas? Zuchtend veranderde hij de positie van zijn hengel. Wat hebben wij jou...*

Plotseling een harde ruk. De magneetsteen had zich aan iets van metaal vastgeklampt en de grijphaak zat vast. Barbandor voelde opwinding en zijn vingertoppen tintelden van de voorpret. *Is dat onze bijzondere vondst, waar Giselgar het eerder over had?*

Bij het eerste voorzichtige inhalen merkte hij hoe extreem zwaar zijn vangst was. *Dat is op zijn minst een ijzeren kist boordevol kostbaarheden!* De zolen van zijn laarzen boorden zich diep in het lichte grind en terwijl hij met al zijn kracht trok, kauwde hij van inspanning de tabakspruim tussen zijn kiezen kapot.

Maar zijn vette buit vertikte het om zich naar het oppervlak van de Towan te laten trekken.

Vervloekt! Elria houdt hem zelf! Barbandor draaide zich om naar Giselgar om hem om hulp te vragen – en zag op dat moment de donkere walm die stroomafwaarts als een brede rookzuil naar de blauwe zomerhemel opsteeg. Er was brand in de nederzetting.

Nog voordat hij naar zijn vriend kon roepen, spande een van de vangnetten van de mensen uit Kleinwaterstroom zich tussen de stapstenen en slingerde een verraste man met een bergingstouw om zijn onderarm de rivier in. Hij zonk proestend weg, ondanks zijn kurken vest en leren zak.

Ook een sterke man op de oever, die de fuik wilde verankeren, ging plotseling onderuit. Hij werd gillend een aantal schreden over het grindbed gesleurd voordat hij het touw van de fuik losliet. Van onder tot boven onder de schaafwonden en krassen ging de man overeind zitten en drukte zijn opgehaalde hand tegen zijn borst.

Een gevaarlijke, krachtige onderstroming. Barbandor keek met zijn bruine ogen naar de zware stang van de magneetsteen en hield die steviger vast. *Maar ik geef me niet gewonnen aan de grillen van Elria!*

‘Giselgar!’ riep hij. ‘Kom hier! Ik heb –’

Plotseling schoot er een grove hand met lange, gebogen vingernagels uit de schuimende, smaragdkleurige golven omhoog en greep de stang beet. Er volgden een grijsgroene arm en een gepantserde orc. Kolkend en spetterend sloeg de Towan tegen het monster, dat zich aan de stang uit de stroom trok en water uitspuugde.

De tekens op de botten die als versiering om zijn hals hingen en de graveringen op de roestige been- en armpantsers kende Barbandor niet.

‘Bij Vraccas!’ riep hij verbluft uit en hij liet de lange stang met de magneetsteen vallen. ‘Een varkenssnuit! Jou wil ik niet als vangst!’ Hij nam een stevige positie op het grind in, haalde de stalen strijdbijl uit de houder op zijn rug en spuugde de pruimtabak uit. ‘Zet je afzichtelijke poot op het land en ik stuur je naar je schepper Tion!’

Barbandor begreep ook direct dat de twee schatzoekers niet het slachtoffer waren geworden van een onderstroming – en hij wist waarom de nederzetting brandde. Andere monsters hadden ook de weg naar Kleinwaterstroom gevonden en gingen tekeer onder de dorpelingen om ze af te slachten en op te eten.

De breedgebouwde orc had zich tot zijn onderbenen uit de rivier bevrijd en trok een gebogen zwaard dat even groot was als Barbandor zelf uit de schede aan zijn riem. Grommend kwam hij dichterbij en stak de punt als aankondiging naar de dwerg uit. Krachtige, zwartgeschilderde hoektanden staken als de slag tanden van een wild zwijn tussen de lippen naar voren.

‘Een levende onderaardse! Ik heb het altijd gezegd: jullie zijn meer dan verbleekte botten, roestige rustingen en verrot leer in vergeten mijnen.’ Het water liep bij elke stap uit zijn leren kleding en goed vervaardigde schubbenpantser. ‘Eindelijk! Die afzichtelijke kop van jou wordt mijn drinkbeker! En met je zachte baard veeg ik mijn kont af!’

Barbandor viel van de ene verbazing in de andere. Het monster was geen zoutzeeorc en hij hoorde ook niet bij de beruchte bende van vuurvreters die graag in de buurt van de lavavelden noordelijk van hen rondzwierven, en al helemaal niet bij de monsters van de orcvesting Kràg Tahuum, die als de gevaarlijkste en de slimste golden. Zijn manier van praten was houterig en leek op geen enkel dialect dat de monsters normaal gesproken gebruikten.

Hij komt uit het Griuze Gebergte! ging het door hem heen.

Het kwam nu en dan voor dat regen en smeltende sneeuw orcs uit de holen in het gesteente of uit het Land aan Gene Zijde spoelden en ze in het Veilige Land weer uitspuugden. De meeste waren dood en nauwelijks nog intact.

Maar zó'n exemplaar had Barbandor nog nooit gezien.

‘Wil je mijn baard? Probeer het maar! Maar proef voor die tijd flink van mijn staal. Dan zal je de drinklust vergaan.’

Uit de richting van de stapstenen klonken doodskreten en wanhopig gegil.

Er waren nog meer monsters uit de rivier opgestaan en ze vielen de mensen aan die met hun stokken, schepnetten en messen geen serieuze tegenstanders waren.

‘Ik heb er zo lang op gewacht om eindelijk een van jullie soort te kunnen doden!’ Brullend sprong de orc naar voren, schopte met een laars het grind omhoog en sloeg van bovenaf toe. ‘Van je huid maak ik een drinkzak die bij de schedelbeker past!’

Barbandor hield de kop van de bijl als bescherming voor zijn ogen, terwijl de steentjes er als hagel tegenaan knalden. ‘Achterbaks als alle andere!’ gromde hij. Hij ving het neersuizende reuzenzwaard met zijn wapen op, zakte iets door zijn knieën om de klap te verzachten en stootte het zwaard naar rechts. Door de beweging ontstond er tussen de geheven armen van de orc een zwakke plek in zijn dekking, waar Barbandor het bovenste snijblad van zijn bijl door naar boven stak.

Het scherp geslepen staal drong een halve vinger diep in de keel van het monster, dat rochelend terugweek, zijn zwaard liet vallen en direct de steel van de strijdbijl vastpakte. Er druppelde zwartgroen bloed uit de wond waar het snijblad nog in vastzat.

‘Wil je mijn bijl houden?’ Barbandor trok zijn dolk uit de schede aan zijn riem. Hij bukte zich en ramde het mes door de rechterlaars in de voet van de boven hem uittorende tegenstander, om hem aan de ondergrond vast te pinnen. ‘Laten we dan ruilen.’ Barbandor week snel uit voor een schop en rolde over zijn schouder af om bij het reusachtige zwaard van het van pijn en woede krijsende monster te komen. Zijn handen sloten om de greep. ‘Ik breng je je wapen, en jij geeft me mijn bijl terug.’ Bliksemsnel draaide hij een keer om zijn eigen as om het zware wapen als een hamerwerper vaart te geven.